Magyar Tengerimalac-védő Egyesület

Web: www.tengerimalacok.hu

E-mail: info@tengerimalacok.hu

A tengerimalac

A tengerimalac Dél-Amerika, főként az Andok mérsékelt égövi területeiről származik. Európába a 16. században holland hajósok hozták be. Átlagosan 5–7 évig él, de ez a körülményektől és genetikától függően lehet kevesebb vagy valamivel több is.

Egy vagy több tengerimalac?

Ahhoz, hogy a malackánk testileg és lelkileg is egészséges legyen, elengedhetetlen, hogy minimum egy fajtársa legyen.
Egyedül tartott malac stresszessé válik, unatkozik és viselkedési vagy akár egészségügyi problémák is kialakulhatnak nála.
Szerencsére ma már sok tapasztalat és bevált módszer áll rendelkezésre még akkor is, ha dominánsabb a meglévő állatunk. Nincs olyan, hogy "társíthatatlan malac" – idő és türelem kérdése csupán.

Ajánlott párosítások:
- Két nőstény
- Ivartalanított hím és egy vagy több nőstény

Nem ajánlott:
- Több hím együtt
- Ivaros hím és nőstény együtt

A hímek már 3 hetesen, a nőstények 4 hetesen ivarérettek lehetnek – így a nem megfelelő párosítás folyamatos szaporulathoz, súlyos szövődményekhez vezethet.
Az 1 évnél idősebb, még nem fialt nőstény nem pároztatható – a szülés anatómiai akadályba ütközhet. A túl gyakori fialás életveszélyes.
Szülés utáni órákban újra vemhesülhet a nőstény!
Ezért:
- A hímet időben különítsük el, még a szülés előtt
- Ivartalanítás után 4 hétig ne kerüljön vissza nőstényekhez,
- A hím kölyköket min. 3 hetesen és/vagy 250g-os súlynál válasszuk el a nőstényektől.

Sosem tartunk két hímet egy nőstény közelében!
Még ivartalanítva is veszélyes verekedéshez vezethet a rivalizálás – akár szag alapján is.

Az új állatot 2 hétig külön tartsuk (külön szobában), hogy megelőzzük a fertőzéseket. A közös szoba nem számít karanténnak!
Más állattal való társítás:
Nyúl, hörcsög, ember stb. nem helyettesíti a fajtársat.
A tengerimalac társas szükségletét csak egy másik tengerimalac tudja betölteni.

Életterének megválasztása

A tengerimalacok ketrecét huzatmentes, stabil hőmérsékletű (18–24 °C) helyen érdemes elhelyezni, ahol nincs túl nagy forgalom, de társaságban lehetnek. Nem megfelelő a gyerekszoba vagy olyan hely, ahová csak ritkán lépünk be.

Bár sokat pihennek, a tengerimalacok mozgásigénye nagy, ezért a ketrec alapterülete legyen minél nagyobb. Ne emeletek építésével próbáljunk helyet nyerni, mert ezek nem tengerimalacnak valók (C&C kivételével).

Két malac számára legalább 120×60 cm-es ketrec az ajánlott, három malac esetén min. 140 cm hosszúság javasolt, négy vagy több malacnál pedig még nagyobb tér szükséges. Ha a bolti ketrecek túl drágák, jó alternatíva lehet a C&C rendszer, amely költséghatékonyan bővíthető.
Ha fából épített ketrecet használunk, ügyeljünk a megfelelő szellőzésre és arra, hogy az oldalfalak ne legyenek túl magasak.

Alomként használható: pormentes forgács (nem illatosított), papír- vagy kenderalom, illetve vastagabb, jó nedvszívó textilszőnyeg. Ezek alá ajánlott nedvszívó réteget is tenni, például betegalátétet vagy kutyapelust.
Fűrészport, macskaalmot, csutkaalmot, önmagában fapelletet, illetve műanyag, szivacsos szőnyeget ne használjunk, ezek nem biztonságosak.
A ketrec tisztaságát rendszeresen ellenőrizzük, a vizelettel szennyezett alom komoly problémákat okozhat: légúti betegséget, bőrirritációt vagy fertőzéseket.

A tengerimalacok szeretnek elbújni, ezért minden malacnak külön búvóhelyet kell biztosítani. Textil vagy fa bújók ajánlottak, kerámiából vagy műanyagból készült házikókat ne használjunk.
Fontos, hogy legyen a ketrecben olyan lapos felület (pl. a bújó teteje), ahová fel tudnak ugrani, így természetes mozgásigényüket is kielégíthetik.
Időnként engedjük ki őket felügyelt, biztonságos környezetbe, vagy alakítsunk ki számukra beltéri kifutót. A lakásban ne érhessenek el vezetéket, mérgező növényeket vagy veszélyes tárgyakat.

Kertes házban jó megoldás lehet a kültéri kifutó, amely legyen árnyékos, szökésbiztos, és védve a ragadozóktól. Fontos, hogy ezt csak felügyelettel használjuk – a tengerimalacok nem alkalmasak kinti tartásra egyik évszakban sem.

Táplálás

A tengerimalac egy fűevő, rostemésztő állat, ezért a táplálásukra oda kell figyelnünk. Soha ne helyettesítsük az ivóvizet zöldséggel vagy gyümölccsel, és a szénát se próbáljuk meg száraz kenyérrel vagy fogkoptatóval pótolni!

Ivóvíz:
Mindig legyen friss és könnyen hozzáférhető. Az önitató ideális, mert tisztán tartja a vizet, de napi vízcserére szükség van.

Széna:
A tengerimalac napi étrendjének alapja, folyamatosan hozzáférhető kell legyen. Fontos az emésztéshez és a fogak kopásához. Ajánlott a hagyományos fűszénát adni nekik. A gyógynövényes, szárított zöldség, gyümölcsös szénákat érdemes ritkábban adni nekik. A pillangós növények hozzásegíthetnek a húgykő kialakulásához is.

Táp:
Válasszunk speciálisan tengerimalacoknak készült, magas (min. 20%) rosttartalmú pelletált tápot (Oxbow Versele-Laga Cavia Complete, JR Farm Grainless Complete, bármelyik Real Nature táp, Cunipic, Oxbow). Kerüljük a rossz összetételű tápokat, mert ezek egészségügyi problémákhoz vezethetnek (emésztési zavar, fogprobléma, túlsúly, máj vagy veseprobléma). A táp mennyisége 1 evőkanál malaconként, naponta kétszer, elegendő.

Zöldfélék, gyümölcsök:
Bár a malacok főleg szénát és tápot fogyasztanak, ritkán adhatunk nekik kertben, biztonságos helyről szedett friss zöldet vagy kis mennyiségű zöldséget, gyümölcsöt desszertként. Fontos a fokozatos hozzászoktatás. Kerüljük a mérgező növényeket, permetezett vagy szennyezett zöldeket! Az ajánlott zöldfélék közé tartozik például a gyermekláncfű, tyúkhúr, lóhere, petrezselyem, (kisebb mennyiségben). A gyümölcsökből mindig távolítsuk el a magokat. Kerüljük a krumplit, tejtermékeket, húsokat, cukros nasikat, olajos magvakat.

C-vitamin pótlás:
A tengerimalac nem képes önállóan C-vitamint előállítani, napi 10 mg szükséges egy átlagos malacnak (1 mg/100 g testtömeg). Nyáron a frissen szedett zöldfélék fedezik, télen azonban C-vitamin kiegészítésre lehet szükség. Használhatunk aszkorbinsav por formájában vagy kész vitaminkészítményeket (például Cebion cseppek vagy Versele Laga Oropharma C-vit).
A túladagolás kerülendő, mert súlyos tüneteket okozhat.

Fontos megjegyzések:

- Vemhes, beteg vagy bőrbetegségben szenvedő malacoknak dupla C-vitamin adag szükséges, állatorvosi tanács mellett.
- A tengerimalacoknak nem szükséges mézes rúd, fogkoptató vagy nyalósó.
- Szénatartó használatakor figyeljünk arra, hogy a malacok szeretik a talpuk alatt érezni a szénát, ez serkenti a fogyasztást és a fogkopást.
- Ha puffadást, emésztési problémát észlelünk, azonnal térjünk vissza a tiszta széna-táp-víz diétára, szükség esetén probiotikummal vagy állatorvosi kezeléssel.

Időszakos gondozások

A felnőtt tengerimalac karmát havonta ellenőrizzük és szükség szerint vágjuk, mivel ezek nem kopnak le természetes módon, mint a vadon élő társaiknál. A vágást megkönnyíti, ha a malackát törölközőbe csavarjuk: ettől biztonságban érzi magát, és nyugodtabb lesz. Világos karmok esetén jól látható az ér, így könnyebben elkerülhető a megsértése. Mindig hagyjunk legalább 1,5–2 mm távolságot az ér előtt. Sötétebb karmoknál, ahol nem látható az ér, gyakrabban, de kevesebbet vágjunk. A karom formáját kövessük: ferdén vágjunk, hogy a felső ív hosszabb, az alsó rövidebb legyen. Ha véletlenül belevágunk az érbe, fertőtlenítsük le (pl. Betadine-nal), szükség esetén használjunk lisztet vagy száraz szappant a vérzés csillapítására. Ha a vérzés nem áll el, forduljunk állatorvoshoz.

A tengerimalacokat nem kell fürdetni. A fürdés eltávolítja a bőrük természetes védőrétegét, ami kiszáradáshoz és bőrproblémákhoz vezethet. Csak abban az esetben fürdessük őket, ha valamilyen súlyos szennyeződés vagy bőrbetegség miatt elkerülhetetlen - még ekkor is csak az érintett területet mossuk le, sampon nélkül. Ne merítsük teljes testüket vízbe, inkább alkalmazzunk langyos ülőfürdőt, majd alaposan szárítsuk meg őket. Hajszárító használata esetén mindig alacsony fokozaton, a testtől távolabb tartva szárítsunk, mert a bőrük rendkívül érzékeny.

Hetente érdemes megmérni a tengerimalac súlyát, és közben finoman áttapogatni őket, hogy időben észrevegyük, ha valami eltérőt tapasztalunk. A metszőfogak is jól láthatók, ezeket is ellenőrizzük rendszeresen. Ha letört egy vagy több metszőfoga, figyeljük a súlyát és a fog növekedését – általában pár nap alatt visszanő. Ha a fog ferdén nő vissza, a malac levert, nehezen eszik vagy fogy, forduljunk állatorvoshoz. A fogtörés oka lehet vitaminhiány, gyakori rácsrágás vagy egyéb belső probléma is. A hátsó fogakat otthon nem tudjuk ellenőrizni, így ha az elülsőkkel gond van, indokolt lehet az állatorvosi vizsgálat.

A tengerimalacokat mindig két kézzel vegyük fel: egyik kezünkkel támasszuk alá a mellkasát, a másikkal a hátsó felét. Soha ne markoljuk meg erősen, és lehetőleg mindig a föld közelében tartsuk őket, főleg ha gyermek veszi a kezébe őket. A tengerimalacok ijedősek, könnyen kiugorhatnak a kézből, ami súlyos sérüléseket okozhat.

Hogyan játszik?

Ha a tengerimalac megszokta a gazdáját és a környezetét, akkor lehet próbálkozni a ketrecen kívüli futtatással is. Erre jó hely bármelyik szoba, de mindig terítsünk alájuk pokrócot, mert a csúszós padlótól megijedhetnek. Ha van társa, még bátrabb és aktívabb lesz: szaladgálnak, kergetőznek, közösen fedezik fel a környezetet.
Nagyon kedvelik a búvóhelyeket: textilből készült bújókat, faalagutakat, függőágyakat vagy fűből font odúkat. Kartondobozt ne használjunk, mert ha megeszik, abból nagy baj is lehet. A vastagabb műanyagcsövek jó játékok lehetnek, ha elég tágasak. A kifutóban is legyen előttük széna és víz, amit könnyen elérhetnek.
Természetesen a ketrec berendezése is legyen mindig ingergazdag, akkor is, ha sokszor ki vannak engedve a malackák. Nekik a ketrec az otthonuk, hiába mennek a "játszótérre"időnként, a megszokott ketrecükben is jól kell érezniük magukat. A mozgás fontos a testi-lelki egészségük miatt.
Futókerék vagy labda nem nekik való – ezek balesetveszélyesek és feleslegesek.
A kölykök különösen játékosak: boldogan pattognak, ugrálnak – ezt a mozgást „popcornozásnak" hívjuk.

Egy tengerimalacnak, csak egy másik tengerimalac adhat valódi, őszinte örömöt.

Mire figyeljünk?

A tengerimalac egészségének megőrzésében az egyik legfontosabb dolog a rendszeres, heti súlymérés. A testsúlycsökkenés már az első jele lehet egy komolyabb betegségnek, hiszen a malacok zsákmányállatok és ügyesen tudják titkolni a bajt. Ha a tengerimalacunk étvágya csökken, levert, megváltozik a viselkedése, mindenképpen érdemes orvoshoz fordulni. Az étvágytalanság többféle betegség tünete lehet és ha 6-12 órán át nem eszik, az már komoly problémákhoz vezet. Ha 16-20 órán át nem jut táplálékhoz, májkárosodás léphet fel, ami életveszélyes.
Az egészséges tengerimalac napját evéssel és táplálékkereséssel tölti, ezért a változás ezen a téren mindig gyanús. Figyeljünk oda a malackáinkra, mert sokkal gyorsabban meg tudnak gyógyulni, ha időben elkapjuk a bajt!

Tünetek, melyek azonnali állatorvosi vizsgálatot igényelnek:

- étvágytalanság, nem iszik,
- levertség, apátia,
- nehézlégzés, lihegés,
- tüsszögés,
- összetapadt vagy csipás szemek,
- fénytelen szőrzet,
- görnyedt testtartás,
- hasmenés,
- véres vizelet,
- egyensúlyzavar,
- ferde fej- vagy testtartás,
- erős vakarózás vagy bőrproblémák,
- szokatlan viselkedés.

A túl gyakori vakarózás és a fokozott szőrhullás, esetleg pörkös, száraz sebek élősködőkre vagy gombás fertőzésre utalhatnak, ami szintén orvosi kezelést igényel.

Fontos! Soha ne próbáljuk otthon kezelni a tengerimalacunkat gyógyszerekkel, főleg antibiotikumokkal, mert sok emberi vagy más állatoknak szánt gyógyszer súlyos, akár végzetes mellékhatásokat okozhat.
Mindig kérjük állatorvos tanácsát és kövessük az előírt kezelését!

Magyar Tengerimalac-védő Egyesület